

**ЗІГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА**

**КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО  
Вченою радою університету

Протокол №10 від  
«11» червня 2025 р.

**«ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОТЕРАПІЯ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ»**

**СИЛАБУС**

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

| <u>Форма<br/>навчання</u> | <u>Курс</u> | <u>Семестр</u> | <u>Лекції<br/>(год.)</u> | <u>Практичні<br/>(год.)</u> | <u>Самостійна<br/>робота<br/>студента<br/>(год.)</u> | <u>Разом<br/>(год.)</u> | <u>Залік<br/>(сем.)</u> |
|---------------------------|-------------|----------------|--------------------------|-----------------------------|------------------------------------------------------|-------------------------|-------------------------|
| <u>Денна</u>              | <u>4</u>    | <u>8</u>       | <u>20</u>                | <u>14</u>                   | <u>56</u>                                            | <u>90</u>               | <u>8</u>                |

## **1. Загальна інформацію про викладача (лектора, асистента).**

**Бондарчук Андрій Григорович**

Кандидат медичних наук доцент кафедри психології

**Контактна інформація:** e-mail: [papagaid@gmail.com](mailto:papagaid@gmail.com)

## **2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів**

На вивчення навчальної дисципліни «Психологія та психотерапія дітей та підлітків» відводиться **90** годин **3** кредити ЄКТС.

## **3. Час і місце проведення навчальної дисципліни**

Вивчення здійснюється протягом 8 семестру на 4-ому курсі навчання.

## **4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни**

Для успішного засвоєння дисципліни «Психологія та психотерапія дітей та підлітків» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких предметів:

Пререквізити:

- Індивідуальна та групова терапія — формує знання й навички застосування психотерапевтичних методів у роботі з окремими клієнтами та групами.
- Основи психіатрії — дисципліна, що ознайомлює студентів із базовими поняттями психіатрії, класифікацією психічних розладів, принципами їх діагностики та загальними підходами до лікування й психосоціальної підтримки пацієнтів.
- Основи психологічного консультування — розглядає принципи, методи та етапи надання психологічної підтримки клієнтам у різних життєвих ситуаціях.
- Основи нейрокорекції — вивчає методи психологічної та педагогічної допомоги, спрямовані на корекцію та розвиток когнітивних, емоційних і поведінкових функцій у дітей та дорослих із нейропсихологічними порушеннями.
- Психодіагностика — це навчальна дисципліна, що вивчає методи дослідження та оцінки індивідуально-психологічних особливостей людини для визначення її стану, здібностей та особистісних характеристик.

Постреквізити:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

- Психологія сім'ї та подружжя — дисципліна, що досліджує закономірності формування, розвитку та функціонування сімейних і подружніх стосунків, а також методи психологічної допомоги сім'ї.

- Основи психофармакології — курс, присвячений вивченню дії психотропних препаратів на психіку та поведінку людини, їх застосуванню в клінічній практиці та психотерапії.
- Переддипломна практика — завершальний етап професійної підготовки, що інтегрує теоретичні знання та практичні навички психолога у реальних умовах діяльності.
- Кваліфікаційна робота — самостійне науково-практичне дослідження здобувача освіти, яке демонструє його професійну компетентність та готовність до самостійної діяльності у сфері психології.

## **5. Характеристика навчальної дисципліни**

Дисципліна «Психологія та психотерапія дітей та підлітків» є складовою професійної підготовки майбутніх психологів та психотерапевтів і спрямована на формування знань про закономірності психічного розвитку дітей та підлітків, особливості виникнення психологічних труднощів у цьому віці та сучасні підходи до їх психотерапевтичної корекції.

У межах курсу студенти опановують теоретичні основи дитячої та підліткової психології, методи психодіагностики, практичні психотерапевтичні техніки (арт-терапія, ігрова терапія, казкотерапія тощо), а також навички кризового консультування та роботи із сім'єю.

Особлива увага приділяється етичним принципам професійної діяльності психолога, питанням конфіденційності, відповідальності та взаємодії з батьками. Дисципліна забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для діагностики, консультування та психотерапії дитячо-підліткової аудиторії.

## **6. Призначення навчальної дисципліни.**

Дисципліна «Психологія та психотерапія дітей та підлітків» призначена для формування у здобувачів вищої освіти системних знань про закономірності психічного розвитку дітей та підлітків, особливості виникнення психологічних труднощів у цьому віці та сучасні підходи до їх психотерапевтичної корекції.

Курс забезпечує підготовку майбутніх психологів і психотерапевтів до професійної діяльності у сфері діагностики, консультування та психотерапії дитячо-підліткової аудиторії. Він спрямований на розвиток практичних умінь застосування психотерапевтичних технік, кризового консультування та роботи з сім'єю.

Особливе значення дисципліна має для формування етичної позиції та професійної відповідальності психолога, що забезпечує якісну та безпечну допомогу дітям і підліткам у складних життєвих ситуаціях.

## **7. Мета вивчення навчальної дисципліни**

Сформувані у здобувачів вищої освіти знання про закономірності психічного розвитку дітей та підлітків, особливості виникнення психологічних труднощів у цьому віці та сучасні підходи до їх психотерапевтичної корекції.

Забезпечити формування професійних компетентностей у сфері діагностики, консультування та психотерапії дитячо-підліткової аудиторії.

## **8. Завдання вивчення дисципліни**

Завдання спрямовані на формування високого рівня професійної компетентності у здобувачів освіти, які зможуть ефективно працювати у сфері психотерапії:

- Вивчення психічного розвитку дітей та підлітків у нормі та при відхиленнях.
- Ознайомлення з основними психотерапевтичними напрямками (когнітивно-поведінкова терапія, психоаналітичні підходи, арт-терапія тощо).
- Формування навичок психодіагностики та інтерпретації результатів у дитячо-підлітковому віці.
- Розвиток умінь кризового консультування та підтримки дітей і підлітків у складних життєвих ситуаціях.
- Навчання застосуванню психотерапевтичних технік у роботі з емоційними, поведінковими та міжособистісними проблемами.
- Формування етичної позиції та професійної відповідальності психолога у роботі з дітьми та підлітками.

**8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія та психотерапія дітей та підлітків» здобувач вищої освіти повинен**

**Знати:**

- Закономірності психічного розвитку дітей та підлітків у нормі та при відхиленнях.
- Особливості психологічних труднощів у дитячому та підлітковому віці.
- Теоретичні підходи до психотерапії (психоаналітичний, когнітивно-поведінковий, гуманістичний, інтегративний).
- Методи психодіагностики та принципи їх застосування у дитячо-підлітковому віці.
- Психотерапевтичні техніки: арт-терапія, ігрова терапія, казкотерапія, пісочна терапія тощо.
- Принципи кризового консультування та психологічної підтримки дітей і підлітків.
- Етичні стандарти роботи психолога з неповнолітніми та їхніми сім'ями.

**Уміти:**

- Здійснювати психодіагностику дітей та підлітків із використанням сучасних методик.
- Інтерпретувати результати психодіагностичних досліджень та робити висновки щодо психічного стану.
- Застосовувати психотерапевтичні техніки у роботі з емоційними, поведінковими та когнітивними проблемами.

- Проводити кризове консультування та надавати психологічну підтримку у складних життєвих ситуаціях.
- Організовувати роботу з сім'єю та залучати батьків до психотерапевтичного процесу.
- Розробляти комплексні програми психотерапії для дітей та підлітків.
- Дотримуватися етичних норм та професійної відповідальності у практичній діяльності.

## **9. Зміст навчальної дисципліни**

Навчальна дисципліна «Психологія та психотерапія дітей та підлітків» складається з двох змістовних модулів:

### **Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психології розвитку та психотерапії дітей і підлітків**

#### **Тема 1. Психічний розвиток дітей**

Тема присвячена аналізу закономірностей психічного розвитку дитини від раннього дитинства до молодшого шкільного віку. Розглядаються ключові етапи формування когнітивних, емоційних та соціальних функцій, а також вікові кризи. Особлива увага приділяється факторам, що впливають на гармонійний розвиток, включно з сімейним середовищем та культурним контекстом.

#### **Тема 2. Психологія підліткового віку**

У темі досліджуються особливості становлення особистості підлітка, його потреба у самоствердженні та пошуку ідентичності. Аналізуються соціальні ролі, вплив групи однолітків та сім'ї, а також проблеми емоційної нестабільності. Висвітлюються психологічні механізми адаптації до змін та формування ціннісних орієнтацій.

#### **Тема 3. Психологічні труднощі дитячого та підліткового віку**

Розглядаються типові проблеми цього періоду: тривожність, депресивні прояви, поведінкові порушення та труднощі у навчанні. Вивчаються причини їх виникнення та можливі наслідки для розвитку особистості. Особливо акцентується увага на ранньому виявленні та профілактиці психологічних труднощів.

#### **Тема 4. Теоретичні підходи до психотерапії**

Тема охоплює основні напрями психотерапії, що застосовуються у роботі з дітьми та підлітками: психоаналітичний, когнітивно-поведінковий, гуманістичний та інтегративний. Порівнюються їхні концептуальні засади та практичні можливості. Підкреслюється значення адаптації методів до вікових особливостей клієнтів.

#### **Тема 5. Етичні принципи роботи психолога та психотерапевта з дітьми та підлітками**

У темі розглядаються базові етичні стандарти професійної діяльності: конфіденційність, добровільність участі, відповідальність перед дитиною та її батьками. Аналізуються складні ситуації, пов'язані з подвійною лояльністю та

правами неповнолітніх. Наголошується на необхідності дотримання міжнародних та національних етичних норм.

## **Змістовний модуль 2. Практичні методи психодіагностики та психотерапії дітей і підлітків**

### **Тема 6. Методи психодіагностики дітей та підлітків**

Тема присвячена огляду сучасних психодіагностичних інструментів: тестових методик, проєктивних технік та спостереження. Розглядаються особливості їх застосування у дитячо-підлітковому віці та інтерпретація результатів. Підкреслюється значення комплексного підходу до оцінки психічного стану.

### **Тема 7. Психотерапевтичні техніки: арт-терапія, ігрова терапія, казкотерапія**

У темі висвітлюються практичні методи роботи з дітьми та підлітками, що ґрунтуються на творчості та грі. Арт-терапія сприяє вираженню емоцій, ігрова терапія — розвитку комунікативних навичок, казкотерапія — формуванню цінностей та моделей поведінки. Показано їхню ефективність у корекції емоційних та поведінкових проблем.

### **Тема 8. Кризове консультування дітей та підлітків**

Тема охоплює принципи психологічної допомоги у випадках травматичних подій, втрати чи сімейних криз. Розглядаються методи стабілізації емоційного стану та підтримки адаптаційних ресурсів. Наголошується на важливості швидкого реагування та співпраці з батьками й соціальним оточенням.

### **Тема 9. Робота з сім'єю: сімейне консультування та психотерапія**

У темі аналізуються підходи до взаємодії з батьками та іншими членами сім'ї у процесі психотерапії дітей. Розглядається роль сімейної системи у виникненні та подоланні психологічних труднощів. Підкреслюється значення партнерства між психологом і сім'єю для досягнення позитивних результатів.

### **Тема 10. Комплексні програми психотерапії дітей та підлітків**

Тема присвячена інтеграції різних методів психотерапії у довготривалі програми допомоги. Розглядаються принципи побудови індивідуальних та групових програм, критерії оцінки їх ефективності. Акцент робиться на міждисциплінарному підході та співпраці з освітніми й медичними інституціями.

## **10. Структура залікового кредиту з дисципліни**

| Назви змістовних модулів і тем практичних занять | Кількість годин |    |     |      |
|--------------------------------------------------|-----------------|----|-----|------|
|                                                  | денна форма     |    |     |      |
|                                                  | у тому числі    |    |     |      |
|                                                  | усього          | л. | пр. | с.р. |

| <b>Змістовний модуль 1. Теоретичні основи психології розвитку та психотерапії дітей і підлітків</b>        |           |           |           |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Тема 1. Психічний розвиток дітей: закономірності, етапи та вікові кризи.                                   | 10        | 2         | 2         | 6         |
| Тема 2. Психологія підліткового віку: особливості становлення особистості та соціалізації.                 | 10        | 2         | 2         | 6         |
| Тема 3. Психологічні труднощі дитячого та підліткового віку: емоційні, поведінкові та когнітивні проблеми. | 10        | 2         | 2         | 6         |
| Тема 4. Теоретичні підходи до психотерапії: психоаналітичний, когнітивно-поведінковий, гуманістичний.      | 10        | 2         | 2         | 6         |
| Тема 5. Етичні принципи роботи психолога та психотерапевта з дітьми та підлітками.                         | 9         | 2         | 2         | 5         |
| <b>Змістовний модуль 2. Практичні методи психодіагностики та психотерапії дітей і підлітків</b>            |           |           |           |           |
| Тема 6. Методи психодіагностики: тестові, проективні та спостереження.                                     | 9         | 2         | 2         | 5         |
| Тема 7. Психотерапевтичні техніки: арт-терапія, ігрова терапія, казкотерапія.                              | 8         | 2         | 1         | 5         |
| Тема 8. Кризове консультування: допомога при травматичних подіях та втраті.                                | 8         | 2         | 1         | 5         |
| Тема 9. Робота з сім'єю: сімейне консультування та психотерапія у дитячо-підлітковому контексті.           | 8         | 2         | 1         | 5         |
| Тема 10. Комплексні програми психотерапії: інтеграція методів та оцінка ефективності.                      | 8         | 2         | 1         | 5         |
| <b>Усього:</b>                                                                                             | <b>90</b> | <b>20</b> | <b>16</b> | <b>54</b> |

## 11. Тематика самостійних занять з дисципліни

| <b>№ з/п</b> | <b>Назва теми</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Кількість годин</b> |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| 1            | Самостійне заняття 1. Особливості психічного розвитку дітей <ul style="list-style-type: none"> <li>Охарактеризуйте основні етапи психічного розвитку дитини.</li> <li>Назвіть ключові вікові кризи раннього дитинства.</li> <li>Зазначте фактори, що впливають на гармонійний розвиток.</li> <li>Опишіть роль сімейного середовища у формуванні когнітивних та емоційних функцій.</li> </ul>                                                               | 6                      |
| 2            | Самостійне заняття 2. Психологія підліткового віку та становлення особистості <ul style="list-style-type: none"> <li>Охарактеризуйте процес формування ідентичності підлітка.</li> <li>Назвіть соціальні ролі та вплив групи однолітків.</li> <li>Зазначте типові прояви емоційної нестабільності у підлітковому віці.</li> <li>Опишіть зміни у ціннісних орієнтаціях підлітків.</li> <li>Сформулюйте основні механізми адаптації до труднощів.</li> </ul> | 6                      |
| 3            | Самостійне заняття 3. Психологічні труднощі дитячого та підліткового віку <ul style="list-style-type: none"> <li>Охарактеризуйте найпоширеніші емоційні проблеми у дітей та підлітків.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                          | 6                      |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |   |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|   | <ul style="list-style-type: none"> <li>– Назвіть основні поведінкові порушення у шкільному середовищі.</li> <li>– Зазначте причини виникнення тривожності та депресивних станів.</li> <li>– Опишіть методи профілактики психологічних труднощів.</li> <li>– Розкрийте можливі наслідки невчасно виявлених проблем.</li> </ul>                                                                                                                                                                                            |   |
| 4 | <p>Самостійне заняття 4. Теоретичні підходи до психотерапії дітей та підлітків</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Охарактеризуйте психоаналітичний підхід у дитячій психотерапії.</li> <li>– Назвіть особливості когнітивно-поведінкової терапії для дітей.</li> <li>– Опишіть гуманістичний підхід у роботі з підлітками.</li> <li>– Перелічте відмінності інтегративного підходу від класичних моделей.</li> <li>– Сформулюйте критерії вибору методу відповідно до вікових особливостей клієнта.</li> </ul> | 6 |
| 5 | <p>Самостійне заняття 5. Етичні принципи роботи психолога з дітьми та підлітками</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Охарактеризуйте принцип конфіденційності у роботі з неповнолітніми.</li> <li>– Назвіть умови забезпечення добровільності участі у психотерапії.</li> <li>– Зазначте складні ситуації, пов'язані з подвійною лояльністю.</li> <li>– Опишіть баланс між правами дитини та очікуваннями батьків.</li> <li>– Перелічте міжнародні стандарти етики у дитячій психотерапії.</li> </ul>           | 5 |
| 6 | <p>Самостійне заняття 6. Методи психодіагностики дітей та підлітків</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Назвіть основні тестові методики дитячої психодіагностики.</li> <li>– Охарактеризуйте проєктивні техніки для дітей.</li> <li>– Опишіть особливості організації спостереження за поведінкою.</li> <li>– Зазначте труднощі інтерпретації результатів психодіагностики.</li> <li>– Сформулюйте значення комплексного підходу до оцінки психічного стану.</li> </ul>                                        | 5 |
| 7 | <p>Самостійне заняття 7. Практичні психотерапевтичні техніки для дітей та підлітків</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Охарактеризуйте можливості арт-терапії у вираженні емоцій.</li> <li>– Назвіть переваги ігрової терапії для розвитку комунікації.</li> <li>– Опишіть роль казкотерапії у формуванні цінностей та моделей поведінки.</li> <li>– Перелічте техніки, ефективні при емоційних порушеннях.</li> <li>– Запропонуйте критерії вибору методу залежно від віку та проблеми клієнта.</li> </ul>    | 5 |
| 8 | <p>Самостійне заняття 8. Кризове консультування дітей та підлітків</p> <p>Назвіть типові кризові ситуації у дитячому та підлітковому віці.</p> <p>Охарактеризуйте методи стабілізації емоційного стану після травми.</p> <p>Опишіть роль співпраці з батьками у кризовій допомозі.</p> <p>Перелічте способи підтримки адаптаційних ресурсів.</p> <p>Сформулюйте значення швидкого реагування у кризових випадках.</p>                                                                                                    | 5 |
| 9 | <p>Самостійне заняття 9. Робота з сім'єю у психотерапії дітей та підлітків</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 5 |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
|               | <ul style="list-style-type: none"> <li>– Охарактеризуйте вплив сімейної системи на психологічні труднощі дитини.</li> <li>– Назвіть методи сімейного консультування у практиці психолога.</li> <li>– Опишіть принципи партнерства між психологом і батьками.</li> <li>– Перелічте типові конфлікти у сімейній взаємодії.</li> <li>– Запропонуйте способи інтеграції сімейної психотерапії у роботу з підлітками.</li> </ul>                                                                                                                  |           |
| 10            | <p>Самостійне заняття 10. Комплексні програми психотерапії дітей та підлітків</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Охарактеризуйте принципи інтеграції різних методів у програми допомоги.</li> <li>– Назвіть основні етапи побудови індивідуальних програм психотерапії.</li> <li>– Опишіть особливості організації групових програм для дітей та підлітків.</li> <li>– Перелічте критерії оцінки ефективності психотерапевтичних програм.</li> <li>– Сформулюйте значення міждисциплінарного підходу у роботі з дітьми.</li> </ul> | 5         |
| <b>Всього</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>54</b> |

## 12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

### Основні:

1. Боулбі Дж. *Прив'язаність і втрата*. Лондон, 1969.
2. Католик Г. *Дитяча та юнацька психотерапія: Теорія і практика*. Львів: Астролябія, 2009.
3. Католик Г., Фільц О. *Українська школа дитячо-юнацької психотерапії*. ЛьВДУВС, 2023.
4. Кляйн М. *Психоаналіз дітей*. Лондон, 1932 (укр. переклад).
5. Литвиненко С.А., Ямницький В.М. *Психотерапія дітей та підлітків: традиції та сучасні підходи*. РДГУ, 2019.
6. Ремшмидт Х. (ред.). *Психотерапия детей и подростков*. М.: Мир, 2000.
7. Філіппова Е.В. (ред.). *Детская и подростковая психотерапия*. М.: Юрайт, 2017.
8. Фрейд А. *Его-психологія та дитячий психоаналіз*. Відень, 1946.
9. Юнг К.Г. *Аіон: Нариси щодо символіки самості*. Київ: Основи, 2005.
10. Наарасало-Ресу К.-М. *Настанова 00696. Психотерапевтичні методи лікування дітей та підлітків*. МОЗ України, 2017.

### Додаткові:

11. *Ігрова терапія: сучасні підходи*. Київський університет, 2021.
12. *Когнітивно-поведінкова терапія дітей та підлітків*. DUODECIM, 2017.
13. *Пісочна терапія: методичні рекомендації*. Львів, 2020.
14. *Психологічна підтримка дітей та підлітків, які пережили травматичні події*. Суми: СОІППО, 2026.

15. *Психотерапія при тривожних та депресивних розладах у дітей*. МОЗ України, 2022.
16. *Символдрама у роботі з дітьми та підлітками*. Юнгіанський інститут, 2020.
17. *Сімейна психотерапія у дитячому віці*. Практичний посібник, 2019.
18. ЮНІСЕФ. *Ментальне здоров'я дітей під час війни*. Київ, 2024.

### **Інформаційні ресурси:**

19. ESCAP – European Society for Child and Adolescent Psychiatry:  
<https://escap.eu>
20. Save the Children Ukraine – <https://www.savethechildren.net>
21. UNICEF Ukraine – Mental Health: <https://www.unicef.org/ukraine>
22. WHO Europe – Child Mental Health – <https://who.int/europe>
23. Державна служба України у справах дітей – <https://dsusd.gov.ua>
24. Електронна бібліотека ХНУ: <http://lib.khnu.km.ua> ([lib.khnu.km.ua in Bing](#))
25. Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України – <https://psychology-naes.org.ua> ([psychology-naes.org.ua in Bing](#))
26. Інфопортал «I Am Ukraine» (психологічна допомога дітям):  
<https://iam.org.ua>
27. Координаційний центр з психічного здоров'я КМУ – <https://mhc.gov.ua>
28. Міністерство охорони здоров'я України – <https://moz.gov.ua>
29. Українська спілка психотерапевтів – <https://psychotherapy.org.ua> ([psychotherapy.org.ua in Bing](#))
30. Український інститут дитячо-юнацької психотерапії –  
<https://childtherapy.in.ua> ([childtherapy.in.ua in Bing](#))

## **13. Контроль і оцінка результатів навчання**

### **13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація**

**Методи контролю:** поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

*Поточний контроль* здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

*Підсумковий контроль* здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

### **13.2. Форми контролю**

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

**Поточний контроль** здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

**Підсумковий контроль** здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

**Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.**

*Оцінювання дисципліни:*

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

**Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають пройти повторне навчання з відповідного розділу.** Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

#### **14. Політика навчальної дисципліни**

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;
- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.

- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначені в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.